



**Clypeus Theologiæ Thomisticæ**

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs  
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

**Gonet, Jean-Baptiste**

**Coloniæ Agrippinæ, 1671**

§. II. Solvuntur argumenta in contrarium,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](#)

## DE PERSONA FILII.

245

Ergo admis̄scientiā mediā, sequitur Verbum diuinum ex futurorum cognitione procedere. Major pater, Minor etiam quantum ad primam patem est evidens; quia in signo antecedenti determinatū concipiuntur actus notionales & necessaria, & conseq̄uenter processio Verbi: Ergo si in tali signo res contingentes sūt sub conditione futura, & habeant veritatem objectivam determinatam (ut docent auctores scientia media) sunt cognoscibilis ut futura ab intellectu divino, in eo signo in quo Verbum à Patre procedere intelligitur.

Quādum verò ad secundam partem (quād nimirum futura conditionata sūt absoluē necessaria, si independenter a divino decreto, & in signo rationis illud antecedente, sūt determinatē futura) fūse probata est conclusio in Tractatu de Scientia Dei. Tum quia jam erunt futura ante pri-mū principiū, & primā radicē totius libe-ritatis & contingentia, atque ex vi & natura oppositionis contradictrior, quā est causa necessaria necessitate absoluā; Tum etiam quia erunt futura pro omni signo & instanti imaginabili, ut iōdem latē expendimus: Ergo admis̄scientiā in Deo scientiā mediā, negari non potest, Verbum ex futurorum conditionatorum cognitione procedere. Unde Molina qui hoc admittit (ut testatur Aribal) magis conseq̄uenter ad sua principia philosophatur, quam alii defensores scientiā me-dī, qui hoc negant.

§. II.

Solvuntur argumenta in contrarium.

**C**ontra præcedentes conclusiones objiciunt in primis Adversarii testimonium Augustini, de Trinit. cap. 13. & 14. ubi docet Verbum diuinum esse omnibus quā sunt in scientia Dei. Et D. Thomae hīc art' 2, ad 3. afferent quod Pater intellegido se, & Filium, & Spiritum Sanctum, & omnia dia quae in eis scientia continentur, concepit Verbum. Atque creatura, non solum ut possibiles, sed etiam ut futura, in scientia Dei continentur: Ergo Verbum non solum ex cognitione possibilium, sed etiam ex scientia futurorum procedit.

Ad Augustinum respondeo, Verbum diuinum esse omnibus quā sunt in scientia Dei, etiam de contingentibus, representat enim non solum possibilia, sed etiam futura, quamvis non sit orum ex futurorum scientia, sed illa mērē concomitant & veluti accidentaliter ad ejus produc-tionē se habeat.

Ad D. Thomam dicatur, illum ibi loqui de scientia Dei naturali & necessaria, que scientia similitudinis intelligentiae appellatur, quā non se exten-sidat res contingentes & futuras, sed tantum ad possibilia terminatur.

Neque obstat quod idem S. Doctor infra qu. 30. art. 2. ad 3. ait, Parrem dicere omnia Verbo, facit dīgit omni Spiritu Sancto; ex quo inferit Zaniga, ipsum intelligentium esse de scientia fu-turorum & existentium, ad quā dilectio, ex qua Spiritus Sanctus procedit, terminatur. Nam illa comparatio D. Thomae non debet tenere quantum ad omnia alias sequere quod Verbum ex scientia possibilium non proderet, ed quod Spiritus Sanctus, ut disputatione sequenti ostendemus, ex illorum amore non procedat) sed valet solum quantum ad hoc, quod dictio quā Verbum producitur, ad futur. & existentia termina-

A tur, sicut & dilectio ex qua Spiritus Sanctus pro-cedit: quamvis hæc terminatio, nec ad Verbi pro-ductionem, nec ad processionem Spiritus Sancti per se concurrat, sed ad utramque mērē concomitan-ter se habeat.

Objiciunt secundò, Verbum per se in quarto modo procedit ex cognitione comprehensiva es-tentia: At hæc, supposito decreto de creaturis fu-turis, per se petit terminari ad illas: Ergo tali de-creto supposito, Verbum per se procedit ex no-titia futurorum. Major est certa, Minor proba-tur. Comprehensio est cognitio objecti, & omni-um quā in illo sunt cognoscibilia; At supposito decreto de existencia futurorum, illa sunt cognos-cibilia in essentia divina: Ergo tali decreto sup-po-posito, comprehendens essentia per se petit terminari ad futura.

Confirmatur: Verbum debet in actu secundo exprimere ac repräsentare omnia objecta, quā ab essentia divina, ut habet rationem speciei in-telligibilis, & principiū quo divinæ intellectio-nis, veluti in actu primo repräsentantur: Sed supposito decreto, essentia divina ut gerens vices speciei intelligibilis, & ut habet rationem principiū quo divinæ intellectio-nis, est per se repräsentativa non solum rerum possibilium, sed etiam futuratum: Ergo supposito decreto, Verbum non solum possibilia, sed etiam futura per se re-präsentat.

**C** Ad objectionem respondeo, distinguendo Ma-jorem ex cognitione comprehensiva essentia, ut terminata ad objecta necessaria, tēc cum ipsa essentia divina necessariō connexa, concedo Ma-jorem; ut terminata ad objecta libera, & cum es-sentia divina necessariō non connexa, nego Ma-jorem. Unde cū essentia divina sit necessariō connexa cum creaturis possibilibus non verò cum futuris, cognitio comprehensiva illius per se petit ad possibilia, non verò ad futura contin-gentia terminari.

Vel secundò responderi potest, concessā Ma-jori, negando Minorem: ad cujus probationem, D. distingo Majeorem. Comprehensio est cognitio objecti, & omnium quā in illo sunt cognoscibilia, per se & ratione aliquis formalitatis neces-saria, concedo Majeorem. Et accidens, & ratio-ne aliquis suppositionis, aut formalitatis liberae & contingentis, nego Majeorem. Similiter di-stinguo Minorem: supposito decreto futura sunt cognoscibilia in essentia, ratione aliquis forma-litatis necessaria, nego Minorem. Ratione aliquis formalitatis aut suppositionis liberae & con-tingentis, concedo Minorem, & nego Conse-quentiam Solutio pacet ex supra dictis: ad com-prehendendam enim aliquam potentiam sufficit quod cognoscantur objecta, quā per se & necessariō in illa continentur, nec requiritur quod illa ad quā per accidens & contingentē se extendit, ar-tingantur. Unde, ut supra dicebamus, si Deus de-crevisset nihil ad extra producere, nihil ut fu-turum cognosceret, & tamen perfectissime suam omnipotentiam comprehendenderet, videndo infinitas creaturas possibiles, quā in illa ut in causa eminentissimo modo continentur.

Ad confirmationem, concessā Majeori, negan-da est Minorem: cū enim res ut futura, non sive cum divina omnipotētia necessariō connexa, sicut creatura ut possibiles essentia divina, ut habet rationem speciei intelligibilis, & principiū quo divinæ intellectio-nis, non est per se repräsentativa futurorum contingentium, sed per ac-

86.

88.

89.

Hh 3 cidens

## DISPUTATIO NONA

cidens tantum & concomitante; quatenus scilicet ei veluti accidentaliter seu contingenter advenit liberum divinæ voluntatis decretum; unde cùm Verbum divinum, ex vi sua processionis, illa solum objecta repræsentet, qua per se in essentia, ut gerente vices specie intelligibilis, & intellectum Patris fœcundante, continentur; futura contingentia per se & ex vi processionis non exprimit, sed illorum cognitio ad ejus productionem merè per accidens & concomitante se habet.

90. Objiciunt secundò Adversarii, & instant contra solutionem jam datam, Verbum divinum de facto repræsentat & exprimit creaturas, non solum ut possibles, sed etiam ut futuras: Sed talis expressio ac repræsentatio illi convenit ex vi processionis: Ergo ex vi illius repræsentat creaturas, non solum ut possibles, sed etiam ut futuras. Major est certa, Minor probatur. Quidquid Verbum habet, accipit à Patre per æternam generationem, iuxta illud Christi Joann. cap. 17. *Omnia mea tua sunt. Et illud cap. 17. Mea doctrina non est mea, sed ejus qui misit me.* Sed quidquid Verbum accipit à Patre per æternam generationem, habet ex vi sua processionis: Ergo expressio & repræsentatio futurorum, ex vi sua processionis illi convenit.

91. Respondeo concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem dicendum est, quod si Verbum omnia qua habet, habeat per suam processionem, non tamen omnia habet ex vi sua processionis, sed aliqua per suam processionem identice tantum & concomitante illi convenient. Sicut disp. 2. dicebamus, quod licet Spiritus Sanctus per suam processionem habeat naturam divinam à Patre & Filio communicatam, illam tamen non accipit ex vi sua processionis, sed concomitante tantum & identice, in quantum amor seu impulsus, quem ex vi sua processionis recipit, realiter identificatur cum natura divina.

92. Dices: Filio ex vi sua processionis formaliter solum convenient natura divina, non verò attributa; cùm sola natura sit formalis & primaria iste minus divinæ generationis; & tamen per se procedit, non solum ex cognitione essentiae, sed etiam attributorum: Ergo quamvis libera repræsentatio futurorum, illi non competit primariò ex vi processionis, sed tantum secundariò, debet tamen ex cognitione illorum procedere.

93. Respondeo. Attributa comunicari Filio ex vi processionis, per se secundariò; & idcirco procedere ex cognitione illorum: repræsentationem autem rerum futurarum & existentium, quia ab aliqua suppositione libera & contingentia dependet, per accidens solum competere Verbo; & ideo illud per se procedere ex cognitione attributorum, & creaturarum possibilium, sine quibus divina omnipotencia comprehendendi non potest; non vero ex cognitione futurorum, qua cum divina omnipotencia, aut aliis attributis, necessariam connexionem non habent.

## §. III.

Duo Corollaria notatu digna.

94. Ex dictis inferes primò, Verbum divinum per se procedere ex cognitione divinorum decretorum sub conceptu entitatis, per accidens verò seu concomitante, ex cognitione illorum sub conceptu terminationis ad creaturas.

A. Parte hoc corollarium: quia Verbum per se procedit ex cognitione essentiae, ut terminata ad formalitates necessarias, seu necessariò cum essentia connexas; per accidens verò, seu concomitantes, ex cognitione illius, ut terminata ad formalitates liberas, & cum essentia necessariò non connexas; Sed libera Dei de cœta, sub conceptu unitatis in creaturæ, cùm explicant, necessaria sunt, & cum essentia divina necessariò connexa, definita verò seu contingentia, sub conceptu terminationis ad creaturas, cùm sub illa ratione & formalitate potuerint in Deo non esse, tu in trinitate de Voluntate Dei fuisse explicatum est: Ergo &c.

B. Inferes secundò, plures esse distinguendas terminaciones in intellectu, per quam Verbum producitur. Prima est ad essentiam divinam, ut ad ejus objectum formale & primarium: secunda ad attributa, & relationes, ut ad proprietates, vel modos objecti formalis & primarii; tercia ad creaturas possibilis: ultima ad res existentes & futuras. Tres primæ per se & ex vi processionis Verbo divino convenient; quarta vero solum concomitante, & veluti per accidens. Unde si per impossibile aliqua ex tribus primis tollentur, Verbum divinum, vel omnino deliquerit, vel mutetur intrinsecè; secus vero, si ultimâ tantum terminatione careret.

## ARTICULUS IV.

*An propriè, & perfectè, ac soli Filio, ratio imaginis conveniat in Divinis?*

Tria, ut pater, in hoc articulo inquirimus. Primum, an ratio imaginis verè & proprie Filio Dei competat? Secundum, an perfectè in illo reperiatur? Tertium, an illi tantum, non autem Spiritui Sancto conveniat? Pro resolutione sit

D

§. I.

Premittitur unum quod apud omnes est certum, ex quo incurrunt quædam corollaria.

SUPPONENDUM EST EX D. THOMAS HAB. ART. 10<sup>o</sup> §. 1. QUEST. 93. ART. 1. & 2. AD VERAM & PROPRIAM RATIONEM IMAGINIS DUO REQUIRIRI. PRIMUM ET SIMILITUDO, NON QUACUNQUE, SEU PERFECTIOR EST QUAE EST IN SPECIE, AUT SALTEM IN SIGNO SPECIEI, QUALE ELEGITA IN REBUS CORPORALIBUS: SIMILITUDO ENIM IN GRADU GENERICO, AUT ANALOGO, VEL ETIAM IN ACCIDENTIBUS COMMUNIBUS, NON SUFFICIAT AD RATIONEM IMAGINIS; UNDE VERMULCI IN HOMINE PRODUCIT, NON SUNT IPSIUS IMAGINES, NEC ETIAM PARTES ALIAS ELLA IMAGO HOMINIS ALIAS. SECUNDUM QUODA PROPIAM RATIONEM IMAGINIS REQUIRITUR, EST EXPRESIO, SEU ORIGO AB EO CUIUS DICITUR IMAGO: UNDE UNUM OVUM, QUAMVIS PERFECTE SIMILE ALTERI, NON EST IMAGO ILLIUS, QUIA NON EST AB ILLO EXPRESUM SEU PRODUCUTUM, VEL EX AUGUSTINO IBIDEM REFERENS. THOMAS. EX HAC SUPPOSITIONE.

Inferes primò, quod sicut triplex potest reperi similitudo ab aliis expresa, scilicet in arte artificiali, intentionalis, & naturali: ita triplex potest dari imago, nimirum artificialis, urstata, vel tabella, intentionalis, ut species impresa, & expressa; & naturalis, ut filius respectu patris.

Inferes secundò, quod tanto perfectior est

imago